

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Quid sit desperatio, & an actus intellectus vel voluntatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO TRIGESIMA QUARTA.

De desperatione, & præsumptione.

VT secundum quis tot inter vitæ hujus fluctus ac tempestates cursum teneat, atque ad cælestis Beatitudinis portum pertingat, hi duo scopuli vitandi, ad quos allisi non pauci naufragium fecerunt, aternæque felicitate, quò vela omnes ac vota dirigere debent, exciderunt. Multi namque dum innumeris se flagitiis & sceleribus implicant, magisq; ac magis quotidie in voluptatum cæno volutantur, sibi nihilominus in mediis periculis securitatem pollicentur, divinæq; misericordiæ velut arreptâ tabulâ à naufragio tutos se fore confidunt. Alii è contra ubi in graviora quadam crimina sunt prolapsi, animum illico despondent, aliterque de Deo, quàm summa ejus bonitas & clementia postulant existimantes, de peccatorum veniâ desperant, sicq; scelera sceleribus addendo, ad cælestem felicitatem ultro sibi viam ocludunt, & in interitum ruunt voluntarium. Hac ergo duo opposita Spei vitia hic declaranda, eorûmq; natura & proprietates investiganda.

SECTIO PRIMA.

Quid sit desperatio, & an sit actus intellectus vel voluntatis.

I. Voluntati qui desperationem in solo actu intellectus consistere.

RIPLEX hacin re est dicendi modus: Primus quorundam asserentium desperationem formaliter consistere, & consummari in judicio imprudenti, quo quis judicat se non fore salvandum, dicuntque non semper esse per se necessarium actum voluntatis, ad desperationem. Primum probant, tale namque judicium aufert objectum Spei, & rationem illius formalem, adeoque contrarium est prudenti, ac debito judicio, quod quilibet habere debet de futurâ Beatitudinis consecutione ex gratiâ Dei: unde & qui sic judicat, impotens manet ad sperandum; ergo habet peccatum contra Spem, & non tantum omissionem, sed per judicium contrarium.

II. Si opponas, supposito illo judicio non posse quidem illum hominem sperare, non tamen eo ipso positivè desperare, hæc enim duo sunt diverse judicium

versissima, nec se mutuo aut necessario sequun-

tur, saltem quoad exercitium, quicquid sit quoad specificationem. Contra, inquiunt, quia per tale judicium non solum peccat is omissione actus Spei, sed potius tanquam per aliquid contrarium objecto Spei, ergo non solum est peccatum omissionis, sed etiam commissionis, atque adeo desperationis positivæ. Secundum vero, quod scilicet desperatio non includat per se actum voluntatis, sic probant, ejusmodi namque actus voluntatis vel esset recessus à malo ut sic, & ita malus esse non potest, sicut nec timor est malus, quia est fuga mali: vel actus ille esset recessus à bono, & hic actus est impossibilis, voluntas enim potest quidem non prolequi bonum, desperatio autem ut constat, si esset actus voluntatis, foret recessus à bono, ergo.

peccat solum peccato omissionis Spei, sed postero desperationis.

Deinde ostendere conatur desperationem non includere actum voluntatis.

Secunda sententia affirmat ad desperationem sufficere prædictum judicium intellectus, perfici tamen quandoque per actum voluntatis. Quoad primam partem, idem est utriusque sententiæ fundamentum: quoad secundam constabit ex dicendis pro verâ sententiâ.

III. Secundò voluntati alii desperationem perfici per actum voluntatis.

Tertia demum sententia docet desperationem formaliter consistere, & consummari in solo actu voluntatis contrario Spei, neque formaliter consummari per actum intellectus; sicut enim Spes est erectio

IV. Tertio dicit nonnulli desperationem in solo actu

Tom. II.
voluntatis
sicut esse.

*Hec à con-
trario decla-
ratur exem-
plo actus
Spei.*

V.
In nullo
actu intelle-
ctus consistit
formaliter
desperatio.

*Inefficax
quorundam
conclusionis
hujus pro-
batio.*

VI.
Exemplo Spei
ostenditur
desperatio-
nem non co-
sistere in ac-
tu intelle-
ctus.

VII.
Desperatio
radicaliter
tantum &
presumptio
sua est
in actu in-
tellectus.

*Per iudicium
illud volun-
tas est quoad
specificatio-
nem deter-
minata ad
desperandum.*

*Quis actus
ut plurimum
præcedat
desperatio-
nem.*

VIII.
Desperatio
formaliter
consistit in
actu volun-
tatis.

IX.
Non potest
consistere
desperatio
in actu quo

est erectio animi circa bonum arduum possibile ad superandas difficultates, quæ in ejus assecutione occurrunt, ita desperatio est dejectio animi à consecutione ejusdem, dum ab ejus arduitate se superari patitur voluntas. Unde ait hæc sententia, sicut Spes Theologica est erectio animi in Deum ut bonum nostrum arduum, auxiliis gratiæ consequendum, & in media ad id necessaria, ita desperatio illi opposita, est dejectio animi à consecutione veniæ peccatorum, & aliorum mediorum, quasi nequeat homo ea, etiam divini ope adipisci.

V. Prima conclusio: Desperatio non potest consistere formaliter in aliquo iudicio, vel actu intellectus: ita Divus Thomas art. 1. & 2. ubi ait desperationem ad vim appetitivam pertinere. Hanc conclusionem probant aliqui, si enim desperatio non esset actus voluntatis, non posset expellere habitum Spei, qui est in voluntate, formæ enim mutuæ se expellentes in eadem esse debent potentiæ, & immediato subjecto. Hæc tamen ratio non videtur efficax, cum gratia in ipsa animæ substantiâ residens expellatur formaliter, & ex naturâ rei per quodvis peccatum residens in voluntate. Deinde hæc ratio solum procedit in sententiâ potentias distinguente ab animâ.

VI. Probatur ergo conclusio: Oppositorum namque eadem est ratio, sicut ergo actus Spei non consistit formaliter, sed tantum præsuppositivè in illo præcedenti iudicio intellectus, quo prudenter iudicatur futura beatitudo à Deo, ita ex opposito desperatio non consistit formaliter, sed tantum præsuppositivè in illo imprudenti iudicio intellectus, quo iudicatur non futura beatitudo.

VII. Ut autem solvatur fundamentum primæ sententiæ, & nostra amplius confirmetur, addendum est ex fundamento illius solum convinci, in illo iudicio radicaliter & præsuppositivè sitam esse desperationem, quemadmodum & alia vitia moralia, tametsi formaliter sint in voluntate, radicaliter tamen sunt in intellectu. Illud ergo peculiarare est in prædicto imprudenti iudicio contra Spem, quod per illud præhabitu imprudens iudicium jam sit determinata voluntas quoad specificationem ad desperationem, seu ad vitium positivè oppositum Spei, atque adeo est quasi radicalis, etsi non formalis desperatio sine actu voluntatis. Imo multi probabiliter asserunt, antequam quis iudicet se esse de numero reproborum, præcedere ferè semper desperationem in voluntate; quando enim ex luxuriâ vel acediâ procedit desperatio ex inclinatione ad voluptates, vel tædio ad res divinas, elicit, inquirunt, quis hunc actum. *Nolo deinceps curare de meâ salute, sed ludere & me voluptatibus trahere:* qui actus pugnat cum Spe: ex hoc verò actu sequitur actus, quo se intuetur, & iudicat tanquam de numero reproborum.

VIII. Secunda conclusio: Desperatio, de quâ hîc loquimur, formaliter consistit in actu voluntatis, per quem absolute quis statuit non amplius prosequi, aut sperare beatitudinem. Ratio est, hic namque actus unicus videtur, in quo desperatio possit reperiri, ut videbimus: cum ergo actui Spei ita opponitur, ut in eodem subjecto cum eo simul nequeat consistere, non apparet in quo actu convenientius collocari possit.

IX. Hoc ulterius declaratur: Desperatio siquidem non est actus, quo quis directè oderit, seu aversetur beatitudinem, non enim videtur fieri posse, ut quis positivè nolit esse beatus, ad hoc namque

requiritur, ut quis rationem aliquam mali apprehendat in beatitudine, quod tamen fieri nequit, cum hæc sit bonorum omnium complexio, & omne malum à se essentialiter excludat. Cum ergo constet plurimos desperare, non videtur in hoc situm esse conceptum desperationis.

Dices: Actus ille, in quo nos supra statui-
mus desperationem, quo nimirum quis absolute
decrevit eam non prosequi, non opponitur di-
rectè Spei, cum hic actus, & actus Spei non ver-
sentur circa idem objectum, quod tamen neces-
sarium videtur, ut actus aliqui opponantur; se-
quela probatur, Spes quippe est volitio beatitu-
dinis, actus autem ille, in quo nos statuimus
desperationem, non est volitio seu odium bea-
titudinis, utpote quam omnes, etiam damnati,
ac dæmones amant & desiderant, sed est volitio
prosecutionis beatitudinis, sicque est de alio ob-
jecto.

Respondetur negando hos duos actus sibi in-
vicem non opponi; per actum enim Spei sperat
quis se consecuturum beatitudinem; & hic actus,
ut jam sæpius diximus, non in finem tantum, seu
Deum visum, sed in media etiam fertur, à Deo
ad hujus finis adeptionem conferenda. Hinc
constat hos duos actus, Spei scilicet & Despe-
rationis, versari circa idem objectum, prosecu-
tionem nimirum beatitudinis, quam sperans vult,
desperans non vult prosequi.

SECTIO SECUNDA.

Quædam annotantur circa Præsum-
ptionem.

PRÆSUMPTIO, ut ex Divo Thoma 2. 2. I.
quæst. 21. art. 4. habetur, est vitium despe-
rationi è diametro oppositum, Speique contra-
rium per excessum. In hoc verò consistit ejus
malitia, quod quis divina benignitati ac clemen-
tiæ nimium confusus, firmiter sibi persuadeat se
aliquid præter legem ordinariam à Deo obten-
turum, idque temerè & sine fundamento. Hoc
proinde vitium, non ex superbiâ tantum, quod
asserit S. Thomas loco citato, sed ex inconfi-
derantiâ, & stultâ quadam fiducia ortum ducere
videtur.

Præsumptio autem, de quâ in præsentī loqui-
mur, nempe circabeatitudinem, duobus modis
contingit, & utraque præsumptio est gravissimum
peccatum, quia supponit iudicium hæreticum.
Prima præsumptio est, quâ quis propriis viribus,
& sine gratiâ Dei sperat se caelestem gloriam ad-
peturum, quæ fuit hæresis Pelagii. Altera præ-
sumptio est hæreticorum nostri temporis, qui
absque penitentiâ, & ullis omnino meritis, solâ
Dei misericordiâ ad cælum se perventuros con-
fidunt, & hac de causâ bona opera ac merita con-
temnunt. Hæc secunda hæresis multò est peri-
culosior præcedente, viam enim omni flagitio-
rum generi aperit, dum hominibus persuadet,
quot se cunq; sceleribus contaminent, Dei ta-
men benignitate & misericordia se è damnationis
periculo ereptum iri, caelestique gloriâ posituros.

Est ergo præsumptio peccatum ex genere suo
gravissimum, tum quia est contra perfectissimam
virtutem, tum quia damnium longè maximum
mortalibus infert, dum inani eos Spe lactans,
in infernum agit præcipites. Quamvis autem hæc
duæ

*quis directè
oderit bea-
titudinem.*

X.
*Obicitur
actus despe-
rationis non
opponitur
actui Spei.*

XI.
*Ostenditur
Spem & de-
spirationem
versari cir-
ca idem ob-
jectum.*

I.
*In quo sita
est præsum-
ptio non na-
tura.*

*Præsumptio
est præsum-
ptio.*

II.
*Duplex præ-
sumptio cir-
ca beatitu-
dinem.*

*Pelagianorū
& Lutherano-
rum præ-
sumptio.*

III.
*Ostenditur
præsumptio-
nem esse pec-
catum ex
genere suo
gravissimū.*